درس ۲

علـوم اجتمـاعـی

مـــقدمـه

کلاس درس، هرچند از اجزا و عناصری مانند اتاق، میزها، صندلی‌ها، دانش‌آموزان و معلم تشکیل شده اما باید در نظر بگیرید که «کلاس» واقعیتی بیشتر از این اجزا است که بر همهٔ این عناصر تأثیر می‌گذارد.

● عوامل شکل‌گیری علوم اجتماعی:

مطالعهٔ علمی اجتماعات مختلف از قبیل کلاس، محله، خانواده، روستا، شهر، کشور و جهانی که در آن زندگی می‌کنیم، به شکل‌گیری علوم اجتماعی انجامید.

● تعریف علوم اجتماعی:

به دانش‌هایی گفته می‌شود که «اجتماعات انسانی» و «چگونگی اثرگذاری آن‌ها بر کنش‌ها و شیوهٔ زندگی ما» و «همچنین اثرپذیری آن‌ها از کنش‌ها و شیوهٔ زندگی ما» را به روش علمی مطالعه می‌کنند.

● تعریفی دیگر از علوم اجتماعی:

علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن؛ یعنی پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کند.

علوم انسانی و علوم اجتماعی

تمامی علوم دارای موضوع خاصی هستند.

● موضوع علوم انسانی:

«کنش‌های انسان و آثار و پیامدهای آن»

● موضوع علوم طبیعی:

«پدیده‌های طبیعی»

سـؤال ۱: آیا تمامی فعالیت‌های انسان، موضوع علوم انسانی هستند؟

پاسـخ: خیر! فقط فعالیت‌های ارادی انسان جزء علوم انسانی هستند. مثلاً فعالیت‌های غیر ارادی بدن انسان مربوط به علم پزشکی می‌شود که جزء علوم طبیعی است.

سـؤال ۲: نسبت اراده در پدیده‌های طبیعی و کنش‌های انسانی چگونه است؟

پاسـخ: پدیده‌های طبیعی، مستقل از ارادهٔ انسان‌ها و اهداف و معانی آن‌ها وجود دارند؛ اما کنش‌های انسانی به تصمیم و اقدام انسان‌ها وابسته هستند.

● رابطهٔ علوم انسانی و علوم اجتماعی:



● رابطهٔ کنش‌های انسانی و کنش‌های اجتماعی:



● عمدتاً علوم انسانی را عام‌تر از علوم اجتماعی می‌دانند؛ چراکه موضوع علوم انسانی از موضوع علوم اجتماعی عام‌تر است.

(روان‌شناسی جزء علوم انسانی است، اما جزء علوم اجتماعی نیست.)

● اما برخی علوم انسانی و علوم اجتماعی را یکی می‌دانند:

– این افراد «موضوع» علوم انسانی و علوم اجتماعی را یکی می‌دانند ولی «روش» این دو را یکسان نمی‌دانند. آن‌ها روش علوم اجتماعی را «روش تجربی» و روش علوم انسانی را «روش‌های غیرتجربی» می‌دانند.

– منظور این افراد از علوم اجتماعی: جمعیت‌شناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و ...

– منظور این افراد از علوم انسانی: هنر، فلسفه علوم اجتماعی، مطالعات فرهنگی و ...

فلسفه (متافیزیک) جزء کدام دسته از علوم است؟

● مقایسهٔ موضوع فلسفه با علوم طبیعی و علوم انسانی و اجتماعی:

علوم طبیعی	علوم انسانی و اجتماعی	فلسفه
پدیده‌های طبیعی	کنش‌های انسانی و پیامدهای آن	اصل وجود
زیست‌شناسی: موجودات زنده	اقتصاد: کنش‌های اقتصادی	

آنچه فلسفه به آن می‌پردازد:
۱. شناسایی قوانین کلی موجودات (نه موجودی خاص) / ۲. قوانین مورد بررسی آن: شامل همهٔ موجودات می‌شود نه موجود به‌خصوص؛ مانند قانون علیت (مفهوم قانون علیت: هر پدیدهٔ طبیعی، انسانی و اجتماعی علتی دارد و خودبه‌خود، اتفاقی در جهان رخ نمی‌دهد.)

در نتیجه:

فلسفه نه جزء علوم طبیعی است و نه جزء علوم انسانی و اجتماعی!
فلسفه، دانشی مستقل است.

نمونه بیاوریم

دانش‌های روان‌شناسی، اخلاق، مردم‌شناسی، تاریخ، شیمی و فیزیک زیرمجموعهٔ کدام دسته از علوم قرار می‌گیرند؟

علوم		
علوم طبیعی	علوم انسانی	علوم اجتماعی
شیمی، فیزیک	روان‌شناسی، اخلاق	مردم‌شناسی، تاریخ

فواید علوم طبیعی و اجتماعی

فواید علوم طبیعی

اگر دربارهٔ علوم طبیعی اطلاعات چندانی نداشته باشیم، می‌پذیریم که این علوم خوب هستند و نتایج سودمندی دارند.
۱. جهان طبیعی و پدیده‌های آن را مطالعه می‌کند. / ۲. با شناخت طبیعت و قوانین آن، به انسان قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها را می‌دهد و به او در استفاده از طبیعت کمک می‌کند. / ۳. علوم طبیعی و فنّاوری حاصل از آن‌ها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت هستند.
۴. علوم طبیعی و فنّاوری حاصل از آن‌ها، وسیلهٔ غلبهٔ انسان بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.

فواید علوم اجتماعی

۱. جهان اجتماعی و پدیده‌های آن را مطالعه می‌کنند.
۲. با شناخت پدیده‌های اجتماعی، به انسان‌ها امکان می‌دهد که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند.

نکتهٔ کنکوری

به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها و سایر پدیده‌های اجتماعی و تنوع آن‌ها، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

۳. دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند. آن‌ها با کشف این قواعد می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند.
۴. ما با شناخت قواعد زندگی در خانواده، کلاس، شهر، محله، کشور و دیگر اجتماعات، هم از فرصت‌های آن‌ها برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان می‌مانیم.
۵. ظرفیت داوری دربارهٔ ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها را دارند.
۶. علوم اجتماعی با داوری دربارهٔ پدیده های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.
۷. علوم اجتماعی ظرفیت داوری دربارهٔ علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را هم دارند.
۸. دربارهٔ فرصت‌ها و محدودیت‌های فنّاوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند، از طبیعت و علوم طبیعی به شیوهٔ صحیح استفاده کنند. از این رو، علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.

نمونهٔ عینی:

«آلفرد نوبل، مخترع دینامیت و صاحب کارخانهٔ اسلحه‌سازی بوده است. بعد از اعلام خبر فوت دروغین او، وی تصمیم می‌گیرد تصویر بهتری از خود برای آیندگان از خود به جای بگذارد و بیشتر دارایی‌های خود را به جایزه‌ای به نام خود اختصاص داد تا همه ساله به افراد شایسته اهدا گردد.»
«از دینامیت فقط برای جنگ استفاده نمی‌شود بلکه برای شکستن سنگ در معادن و تخریب ساختمان‌ها بدون آسیب رساندن به ساختمان‌های اطراف نیز استفاده می‌شود.»
۹. علوم اجتماعی فواید دیگری هم دارند که علوم طبیعی ندارند: علوم اجتماعی زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر را فراهم می‌سازند و به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها کمک می‌کنند.

خواندیم و دانستیم که

نتیجهٔ داستان ابوعلی سینا و ابوعلی مسکویه: اصلاح خود، مقدم است بر یادگیری علوم

- علوم ابزاری، علوم تفهمی و علوم انتقادی:

– علوم طبیعی را علوم ابزاری می‌نامند؛ چون: «این نوع از علوم، ابزاری برای تسلط انسان بر طبیعت هستند.» و از طرف دیگر «ابزار رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعی هستند.»

– علوم انسانی را علوم تفهمی می‌نامند؛ چون: «این نوع از علوم، به فهم معانی کنش‌های انسان‌ها می‌پردازند.»

– علوم انسانی را علوم انتقادی می‌نامند؛ چون: «این نوع از علوم، به انتقاد از کنش‌های ناپسند آدمیان می‌پردازند.»

- مقایسهٔ فواید علوم انسانی و اجتماعی و علوم طبیعی:

فواید علوم طبیعی	فواید علوم انسانی و علوم اجتماعی
۱. شناخت طبیعت و قوانین آن ۲. پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت ۳. رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت	۱. شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن ۲. پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری/ شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند. ۳. رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌های ناشی از کنش‌های انسانی (علوم انتقادی) ۴. شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داوری دربارهٔ کنش‌های خوب و بد انسان‌ها (علوم انتقادی) ۵. انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانهٔ انسان‌ها (علوم انتقادی) ۶. نشان دادن شیوهٔ صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری (علوم ابزاری)

گفت‌وگو کنیم:

سؤال ۱: «در کشور ما بسیاری از مدیران ارشد که برنامه‌ریزی برای کشور از وظایف آن‌هاست، فارغ‌التحصیل و دانش‌آموختهٔ علوم انسانی نیستند.» پیامد این مسئله چیست؟

پاسخ: دانش‌آموخته‌های رشته‌های غیر علوم انسانی، به پدیده‌های اجتماعی، همانند پدیده‌های طبیعی نگاه می‌کنند و غافل از جنبه‌های اجتماعی آن‌ها هستند و با نگاه مهندسی، پدیده‌های اجتماعی را بررسی می‌کنند.

سؤال ۲: «امروزه، فنّاوری بر زندگی بشر سیطره یافته است و به جای اینکه انسان، توسعهٔ فنّاوری را هدایت و راهبری کند، فنّاوری، زندگی انسان‌ها را کنترل می‌کند.» علت و پیامد این مسئله چیست؟

پاسخ: علت این است که نگاه علوم طبیعی به جهان طبیعی، نگاه تسلط است. علوم طبیعی به کمک تکنولوژی توان تسلط بر طبیعت را یافته و همین دیدگاه در امور انسانی نیز گسترش یافته است. پیامد این مسئله نیز این است که فنّاوری ارزش تلقی شده است و سایر ارزش‌ها را کنترل می‌کند.

شاخه‌های علوم اجتماعی

۱. اقتصاد / ۲. حقوق / ۳. سیاست / ۴. تاریخ / ۵. باستان‌شناسی / ۶. ارتباطات / ۷. مردم‌شناسی / ۸. جامعه‌شناسی / ۹. جمعیت‌شناسی / ۱۰. زبان‌شناسی / ۱۱. مدیریت / ۱۲. روان‌شناسی اجتماعی / ۱۳. جغرافیای انسانی

ویژگی مشترک ۱۳ رشتهٔ فوق این است که «پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.»

دلایل پیدایش شاخه‌های مختلف علوم اجتماعی

۱. کنش‌های اجتماعی، ابعاد و انواع مختلفی دارند. / ۲. زندگی اجتماعی انسان ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و... دارد.

تعریف جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی از شاخه‌های علوم اجتماعی است.

برخی از جامعه‌شناسان، جامعه‌شناسی را علم شناخت **کنش اجتماعی** می‌دانند.

- خرد
  - بررسی روابط همسایگی
- کلان
  - بررسی مهاجرت از شهر به روستا یا از روستا به شهر

برخی از جامعه‌شناسان، جامعه‌شناسی را علم شناخت **ساختار اجتماعی** می‌دانند.

- رابطهٔ جامعه‌شناسی خُرد و کلان: نیازمند به هم و مکمل یکدیگرند.

تأمل کنیم

انتخاب رشتهٔ تحصیلی دانشگاهی یکی از تصمیم‌های مهم زندگی شماست. برای انتخاب رشته باید رشته‌های مختلف را با یکدیگر مقایسه کنید. برای مقایسه، به ملاک و معیار نیاز دارید. بسیاری از خانواده‌ها بیشتر ملاک آیندهٔ شغلی را درنظر می‌گیرند و با این ملاک به ارزیابی رشته‌ها می‌پردازند؛ یعنی هر رشته‌ای را که فرصت‌های شغلی بیشتر و بهتری داشته باشد، ترجیح می‌دهند.

الف) به نظر شما، در بین رشته‌های علوم اجتماعی کدام رشته از آیندهٔ شغلی بهتری برخوردار است؟

ب) آیا ملاک دیگری غیر از آیندهٔ شغلی برای مقایسهٔ رشته‌های علمی وجود دارد؟

پاسخ الف: با توجه به نوع انتخاب رشتهٔ دانش‌آموزان در چند سال گذشته می‌توان گفت که رشته‌های حقوق و مدیریت اقبال بیشتری برای انتخاب یافته‌اند.

پاسخ ب: بله وجود دارد **مانند:** علاقه به محتوای یک رشتهٔ علمی

امروزه رشته‌های **علوم پایه** همانند فیزیک، ریاضی، شیمی و زیست‌شناسی در انتخاب رشته جزء اولین انتخاب‌ها قرار نمی‌گیرند.

آزمون‌های تشریحی

درس ۲ — ۲۰ نمره — آزمون ۱ / **سطح متوسط** / ۳۴ پرسش امتحانی

الف) تعیین کنید کدام عبارت درست و کدام عبارت نادرست است؟ **۲/۵ نمره**

	درست	نادرست
۱۴۱. کلاس درس واقعیتی بیش‌تر از اجزا و عناصر تشکیل‌دهندهٔ آن است که بر همهٔ این عناصر تأثیر می‌گذارد.		
۱۴۲. علوم اجتماعی، دانش‌هایی است که اجتماعات انسانی و چگونگی اثرگذاری و اثرپذیری آن‌ها بر کنش‌ها و شیوهٔ زندگی ما را به روش علمی مطالعه می‌کنند.		
۱۴۳. علوم طبیعی، قدرت پیش‌بینی و شناسایی فرصت‌ها و آسیب‌های احتمالی جهان طبیعی را دارد.		
۱۴۴. علوم اجتماعی، کنش‌های طبیعی و پیامدهای آن، یعنی پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کند.		
۱۴۵. جامعه‌شناسی کلان، پدیده‌های اجتماعی و کنش اجتماعی را بررسی و مطالعه می‌کند.		
۱۴۶. پیش‌بینی در علوم اجتماعی به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها، پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.		
۱۴۷. مطالعهٔ علمی اجتماعات مختلف و جهانی که در آن زندگی می‌کنیم، به شکل‌گیری جامعه‌شناسی انجامید.		
۱۴۸. علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.		
۱۴۹. علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها، وسیلهٔ غلبهٔ انسان بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.		
۱۵۰. علوم اجتماعی، با شناخت پدیده‌های اجتماعی، به انسان‌ها امکان می‌دهند که از آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی پیشگیری کنند.		

ب) عبارات زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید. **۲/۵ نمره**

۱۵۱. علوم اجتماعی؛ به دانش‌هایی گفته می‌شود که ..... و چگونگی اثرگذاری و اثرپذیری آن‌ها از کنش‌ها و شیوهٔ زندگی ما را به روش ..... مطالعه می‌کنند.

۱۵۲. علوم اجتماعی ..... و پدیده‌های آن را مطالعه می‌کنند و علوم طبیعی، ..... و پدیده‌های آن را مطالعه می‌کنند.

۱۵۳. علوم اجتماعی ظرفیت داوری دربارهٔ ..... و ..... حاصل از آن را هم دارند.

۱۵۴. جامعه‌شناسی یکی از شاخه‌های ..... است.

۱۵۵. بررسی کنش اجتماعی و پدیده‌های اجتماعی در جامعه‌شناسی ..... و بررسی ساختار اجتماعی توسط جامعه‌شناسی ..... صورت می‌گیرد.

۱۵۶. علوم اجتماعی کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن، یعنی ..... را مطالعه می‌کند.

پ) تطبیق دهید. **۱/۵ نمره**

۱۵۷.

۱) دربارهٔ کنش‌های انسان و آثار و پیامدهای آن بحث می‌کند.	**الف) علوم اجتماعی**
۲) شناخت آن، بدون فهم هدف و معنای آن ممکن نیست.	**ب) علوم انسانی**
۳) کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کند.	**پ) کنش**
	ت) کنش اجتماعی

ت) تعریف کنید. **۱ نمره**

۱۵۸. **جامعه‌شناسی:**

۱۵۹. **جامعه‌شناسی خرد:**

ث) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید. **۴ نمره**

۱۶۰. مطالعهٔ کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن برعهدهٔ کدام علم است؟
۱۶۱. چرا در زمان شکل‌گیری جامعه‌شناسی، این علم خود را به علوم طبیعی نزدیک ساخت؟
۱۶۲. آیا ملاک دیگری غیر از آیندهٔ شغلی برای مقایسهٔ رشته‌های علمی وجود دارد؟ مثال بزنید.
۱۶۳. ابعاد و انواع مختلف کنش‌های اجتماعی، به چه چیز منجر می‌شود؟
۱۶۴. علوم اجتماعی چگونه فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب را برای دانشمندان فراهم می‌آورند؟
۱۶۵. علوم طبیعی چگونه به انسان قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها را می‌دهند؟
۱۶۶. علوم اجتماعی از چه طریق فرصت موضع‌گیری مناسب برای دانشمندان را فراهم می‌کند؟
۱۶۷. چرا زندگی اجتماعی انسان، شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوتی را پدید می‌آورد؟

ج) به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید. **۷ نمره**

۱۶۸. «علوم اجتماعی» را تعریف کنید. ۰/۷۵
۱۶۹. فواید «علوم طبیعی» را بنویسید. ۱
۱۷۰. سه مورد از فواید «علوم اجتماعی» را نام ببرید. ۱/۵
۱۷۱. در کشور ما بسیاری از مدیران ارشد که برنامه‌ریزی برای کشور از وظایف آن‌هاست، فارغ‌التحصیل و دانش‌آموختهٔ علوم انسانی نیستند، پیامد این مسئله چیست؟ ۱
۱۷۲. با یک مثال توضیح دهید که چرا اهمیت علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی بیشتر است؟ ۱/۲۵
۱۷۳. سه مورد از تفاوت‌های «علوم اجتماعی» و «علوم انسانی» را بنویسید. ۱/۵

چ) رسم نمودار **۱/۵ نمره**

۱۷۴. با رسم نمودار، رابطهٔ «کنش با کنش اجتماعی»، «علوم انسانی با علوم اجتماعی» و «جامعه‌شناسی با علوم اجتماعی» را به‌ترتیب نشان دهید.

آزمون ۲ / سطح امتحان نهایی / ۳۲ پرسش امتحانی

الف) تعیین کنید کدام عبارت درست و کدام عبارت نادرست است؟ **۲ نمره**

	درست	نادرست
۱۷۵. دانشمندان علوم اجتماعی، تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان طبیعی را کشف کنند.	☐	☐
۱۷۶. جامعه‌شناسی خُرد و کلان؛ نیازمند به هم و مکمل یکدیگرند.	☐	☐
۱۷۷. علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.	☐	☐
۱۷۸. یکی از شاخه‌های علوم اجتماعی، دانش جغرافیای سیاسی است.	☐	☐
۱۷۹. تخصصی شدن علم و نیاز به بررسی عینی و تجربی نهادهای اجتماعی، از عوامل اصلی شکل‌گیری علوم اجتماعی است.	☐	☐
۱۸۰. قدرت پیش‌بینی علوم اجتماعی، پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.	☐	☐
۱۸۱. علوم اجتماعی با شناسایی کنش‌های اجتماعی، قدرت پیش‌بینی آثار و پیامدهای آن‌ها را پدید می‌آورد.	☐	☐
۱۸۲. جامعه‌شناسی، پدیده‌های اجتماعی را تنها در سطح خرد یا تنها در سطح کلان مورد بررسی قرار می‌دهد.	☐	☐

ب) عبارات زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید. **۲ نمره**

۱۸۳. علوم طبیعی، با شناخت طبیعت و قوانین آن، به انسان قدرت ..... حوادث طبیعی و ..... از آن‌ها را می‌دهند و به او در استفاده از طبیعت کمک می‌کنند.
۱۸۴. جامعه‌شناسان ..... اواسط قرن بیستم بار دیگر جامعه‌شناسی تبیینی را مطرح کردند.
۱۸۵. موفقیت‌های بی‌سابقهٔ ..... زمینه‌ساز نزدیکی علوم اجتماعی به علوم طبیعی گشت.
۱۸۶. دانشمندان علوم .....، با کشف قواعد و نظم جهان اجتماعی می‌توانند تأثیر ..... بر زندگی ما را توضیح دهند.
۱۸۷. روان‌شناسی نمونه‌ای از ..... و جامعه‌شناسی نمونه‌ای از ..... است.

پ) تطبیق دهید. **۱/۵ نمره**

۱۸۸.

۱) نه جزء علوم طبیعی است و نه جزء علوم انسانی و اجتماعی	**الف) علوم طبیعی**
۲) می‌گوید، هیچ پدیده‌ای در جهان، اتفاقی رخ نمی‌دهد.	**ب) فلسفه**
۳) آن را علوم ابزاری می‌نامند.	**پ) علوم انسانی**
	ت) علیت

ت) تعریف کنید. **۱/۵ نمره**

۱۸۹. علوم اجتماعی:

۱۹۰. پدیدهٔ اجتماعی:

۱۹۱. جامعه‌شناسی کلان:

ث) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید. **۴ نمره**

۱۹۲. موضوع فلسفه یا متافیزیک چیست؟

۱۹۳. چرا به علوم انسانی، «علوم تفهمی» می‌گویند؟

۱۹۴. نشان دادن شیوهٔ صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری از فواید کدام علوم است؟

۱۹۵. چرا علوم انسانی از فعالیت غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند؟

۱۹۶. موضوع علم اقتصاد چیست؟

۱۹۷. به چه علت دانشمندان علوم اجتماعی به دنبال کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی هستند؟

۱۹۸. علوم اجتماعی در چه مواردی ظرفیت داوری دارد؟

۱۹۹. علوم انسانی از این نظر که به انتقاد از کنش‌های ناپسند آدمیان می‌پردازد، چه نامیده می‌شود؟

ج) به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید. **۷ نمره**

۲۰۰. ظرفیت داوری دربارهٔ ارزش‌ها و هنجاری‌های اجتماعی و نقد آن‌ها توسط علوم اجتماعی چه فایده‌ای دارد؟ ۰/۷۵

۲۰۱. چرا شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوت وجود دارد؟ ۱

۲۰۲. علوم اجتماعی را تعریف کنید و سه نمونه از رشته‌هایی که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند نام ببرید. ۱

۲۰۳. علوم طبیعی و علوم اجتماعی را از نظر فرصت‌ها و محدودیت‌ها مقایسه کنید. ۲

۲۰۴. تحلیل کنید که چگونه می‌توان از علم جامعه‌شناسی برای انتخاب رشتهٔ تحصیلی استفاده کرد؟ ۱

۲۰۵. فلسفه یا متافیزیک جزء کدام دسته از علوم است؟ توضیح دهید. ۱/۲۵

چ) جدول زیر را کامل کنید. **۲ نمره**

۲۰۶.

فواید علوم طبیعی	فواید علوم انسانی و اجتماعی
شناخت ۱) ..... و قوانین آن	شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و ۳) ..... دربارهٔ کنش‌های خوب و بد انسان‌ها
شناخت حوادث طبیعی برای ۲) ..... و تسلط بر آن	نشان دادن شیوهٔ صحیح استفاده از علوم طبیعی و ۴) .....



سر تا ته درس را دوره کنیم!

۲۰۷. **آنچه موجب شکل‌گیری علوم اجتماعی شد، در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟** (کنکاشی)

۱) وقوع رنسانس و انقلاب صنعتی نیاز به پیدایش علومی داشت که علت این رویدادها را تبیین کند.

۲) تخصصی شدن علم و نیاز به بررسی عینی و تجربی نهادهای اجتماعی از عوامل اصلی است.

۳) مطالعهٔ علمی اجتماعاتی از قبیل کلاس، محله، خانواده، روستا، شهر، کشور و جهانی که در آن زندگی می‌کنیم.

۴) وقوع انقلاب‌های علمی در عرصهٔ فیزیک و شیمی، علوم انسانی را به این مسیر سوق داد.

۲۰۸. **کدام‌یک از موارد زیر در تعریف علوم اجتماعی نیامده است؟** (کنکاشی)

۱) مطالعهٔ شیوهٔ زندگی موجودات زنده و اثرپذیری و اثرگذاری آن بر اجتماعات انسانی

۲) مطالعهٔ علمی اثرپذیری اجتماعات انسانی از کنش‌های ما

۳) مطالعهٔ علمی چگونگی اثرگذاری اجتماعات انسانی بر کنش‌های ما

۴) دانش‌هایی با موضوع مطالعهٔ اجتماعات انسانی به روش علمی

۲۰۹. **ویژگی موضوعات علوم طبیعی و علوم انسانی، به‌ترتیب در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟** (آشنا)

۱) عدم استقلال از تصمیم و اقدام انسان و وابسته به فهم اهداف انسان – مستقل از تصمیم و اقدام انسان و عدم وابستگی به فهم اغراض انسان
۲) مستقل از تصمیم و اقدام انسان و وابسته به فهم اهداف انسان – عدم استقلال از تصمیم و اقدام انسان و وابستگی به فهم اغراض انسان
۳) مستقل از تصمیم و اقدام انسان و عدم وابستگی به فهم اهداف انسان – عدم استقلال از تصمیم و اقدام انسان و وابستگی به فهم اغراض انسان
۴) عدم استقلال از تصمیم و اقدام انسان و عدم وابستگی به فهم اهداف انسان – مستقل از تصمیم و اقدام انسان و وابسته به فهم اغراض انسان

۲۱۰. **کدام علم است که با آنکه دربارهٔ انسان بحث می‌کند، جزء علوم انسانی به‌شمار نمی‌آید؟** (آشنا)

۱) روان‌شناسی ۲) پزشکی ۳) جامعه‌شناسی ۴) اقتصاد

۲۱۱. **علم پزشکی و فلسفه در چه چیزی شباهت دارند؟** (آشنا)

۱) هر دو از کنش‌های طبیعی بحث می‌کنند.
۲) قوانین هر دو خارج از قوانین امور طبیعی است.
۳) موضوع هر دو پدیده‌های طبیعی است.
۴) هیچ یک جزء علوم انسانی نیستند.

۲۱۲. **قدرت پیش‌بینی علوم ..... به دلیل ..... از پیچیدگی ..... نسبت به علوم ..... برخوردار است.** (۵ هفته‌ای)

۱) اجتماعی – آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های انسانی و تنوع آن – بیش‌تری – طبیعی
۲) طبیعی – آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های انسانی و تنوع آن – بیش‌تری – اجتماعی
۳) اجتماعی – پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیش‌گیری از حوادث ناگوار – کم‌تری – طبیعی
۴) طبیعی – پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیش‌گیری از حوادث ناگوار – کم‌تری – اجتماعی

۲۱۳. **کدام گزینه در مورد ظرفیت داوری در علوم اجتماعی نادرست است؟** (۵ هفته‌ای)

۱) توان داوری دربارهٔ ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی را دارد.
۲) توان داوری دربارهٔ پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها را دارد.
۳) توان داوری دربارهٔ علوم طبیعی و فنّاوری حاصل از آن‌ها را دارد.
۴) توان داوری دربارهٔ فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری را ندارد.

۲۱۴. **کدام روند، به‌ترتیب به رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت می‌انجامد؟** (آشنا)

۱) تسلط بر طبیعت – شناخت طبیعت – پیش‌بینی حوادث – پیش‌گیری
۲) شناخت طبیعت – تسلط بر طبیعت – پیش‌گیری – پیش‌بینی حوادث
۳) شناخت طبیعت – پیش‌بینی حوادث – پیش‌گیری – تسلط بر طبیعت
۴) تسلط بر طبیعت – پیش‌بینی حوادث – پیش‌گیری – شناخت طبیعت

۲۱۵. **نام دیگر علوم طبیعی و علت این نام‌گذاری، به‌ترتیب در کدام گزینه آمده است؟** (آشنا)

۱) ابزاری – فهم و شناخت طبیعت و عواملی که بر زندگی انسان تأثیر می‌گذارد.
۲) تفهمی – فهم و شناخت طبیعت و فراهم کردن ابزارهای لازم برای تسلط انسان بر طبیعت
۳) ابزاری – ایجاد امکان تسلط انسان بر طبیعت و رهاسازی او از محدودیت‌های محیطی
۴) تفهمی – فهم و شناخت طبیعت و ابزارهای لازم برای تسلط انسان بر طبیعت و رهاسازی او از محدودیت‌های محیطی

۲۱۶. **کدام‌یک در ارتباط با فواید علوم انسانی درست نیست؟** (آشنا)

۱) رها کردن و آزادسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت و ظلم و اسارت حاصل از کنش‌های انسانی
۲) شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داوری دربارهٔ کنش‌های خوب و بد انسان‌ها
۳) شناسایی عوامل مؤثر بر زندگی انسان و کنش‌های او به‌منظور پیش‌گیری
۴) پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن برای پیش‌گیری

کتاب را زیر ذره‌بین بگذاریم!

۲۱۷. **موضوع علوم طبیعی و علوم انسانی به‌ترتیب فعالیت‌های ..... و ..... است.** (ترکیبی)

۱) ارادی و غیرارادی – ارادی ۲) ارادی و غیرارادی – ارادی و غیرارادی
۳) غیرارادی – ارادی ۴) غیرارادی – ارادی و غیرارادی

۲۱۸. **از آن‌جایی که کنش انسانی .....، دارای هدف و معنایی خاص است و ..... را از تفاوت نگاه‌های زبان‌شناس و فیزیک‌دان به صدای یک انسان می‌توان دریافت.** (ترکیبی با درس ۱ و ۲ پایهٔ دهم)

۱) با اراده و آگاهی انسان انجام می‌شود – تفاوت علوم انسانی و علوم طبیعی
۲) با موقعیت‌های زمانی و مکانی و اجتماعی متناسب است – پیامدهای ارادی و غیرارادی کنش‌های انسانی
۳) با اراده و آگاهی انسان انجام می‌شود – پیامدهای ارادی و غیرارادی کنش‌های انسانی
۴) با موقعیت‌های زمانی و مکانی و اجتماعی متناسب است – تفاوت علوم انسانی و علوم طبیعی

۲۱۹. **«بررسی قواعد حاکم بر توالی اصوات در هر زبان» و «بررسی طول موج اصوات»، به‌ترتیب موضوع کدام‌یک از علوم قرار می‌گیرند؟** (مفهومی)

۱) علوم طبیعی – علوم انسانی ۲) علوم انسانی – علوم انسانی ۳) علوم طبیعی – علوم طبیعی ۴) علوم انسانی – علوم طبیعی

۲۲۰. **هر یک از مفاهیم «موجودات طبیعی، قوانین حرکت، توزیع و تولید، قوانین طبیعت» به‌ترتیب در حیطهٔ موضوعی کدام علم قرار می‌گیرند؟** (مفهومی)

۱) فلسفه، علوم طبیعی، علوم انسانی، علوم انسانی ۲) علوم طبیعی، علوم انسانی، فلسفه، علوم طبیعی
۳) علوم طبیعی، علوم انسانی، فلسفه، علوم انسانی ۴) علوم طبیعی، علوم طبیعی، علوم انسانی، علوم طبیعی

۲۲۱. **کدام‌یک، به‌ترتیب در ارتباط با موضوع «علوم تجربی، متافیزیک و علوم انسانی» درست است؟** (ترکیبی)

۱) موجودات طبیعی – موجودات طبیعی و انسانی – کنش انسانی و پیامدهای آن
۲) موجودات طبیعی – موجودات طبیعی و مافوق طبیعی – کنش انسانی و پیامدهای آن
۳) موجودات طبیعی و انسانی – اصل وجود – کنش غیر انسانی و پیامدهای آن
۴) موجودات طبیعی – همهٔ موجودات – موجودات انسانی و طبیعی

۲۲۲. **کدام مورد پاسخ درستی به پرسش‌های روبه‌رو است: «فلسفه چگونه دانشی است؟»، «علوم انسانی چه چیزی را مورد مطالعه قرار می‌دهد؟» و «فلسفه چه چیزی را شناسایی می‌کند؟»** (ترکیبی)

۱) دانشی مستقل – قوانین مربوط به کنش‌های انسانی – قوانین کلی موجودات
۲) دانشی مستقل – کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن – قوانین کلی موجودات
۳) وابسته به علوم طبیعی – کنش‌های اجتماعی – قوانین مربوط به کنش‌های انسانی
۴) وابسته به علوم انسانی – قوانین مربوط به کنش‌های انسانی – قانون علّیت

۲۲۳. **کدام گزینه در رابطه با علوم اجتماعی درست است؟** (ترکیبی)

۱) این علوم با شناخت موضوع مورد مطالعهٔ خود، قدرت پیش‌گیری در برابر حوادث طبیعی را پیدا می‌کنند.
۲) علومی هستند که امکان ایجاد فنّاوری را در پی دارند و وسیلهٔ غلبه بر پیرامون انسان را فراهم می‌کنند.
۳) توان پیش‌بینی امور طبیعی و امور انسانی از عهدهٔ این علوم برمی‌آید به این شرط که روش‌های علمی را به کار گیرند.
۴) کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی و توضیح تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را برعهده دارند.

۲۲۴. **کدام گزینه درمورد فواید علوم اجتماعی درست است؟** (ترکیبی)

۱) با شناسایی کنش‌های اجتماعی و داوری دربارهٔ آن‌ها امکان همدلی و همراهی با دیگران را فراهم می‌سازد.
۲) در نقش علوم ابزاری، با شناسایی کنش‌های اجتماعی، پیش‌بینی آثار و پیامد فعالیت‌های اجتماعی را فراهم می‌سازد.
۳) با ایجاد امکان همدلی و همراهی ، توان انتقاد نسبت به خطاهای رفتاری و اجتماعی افراد را فراهم می‌سازد.
۴) با شناسایی کنش‌های اجتماعی، امکان موضع‌گیری اجتماعی مناسب برای دانشمندان را فراهم می‌سازد.

۲۲۵. **پاسخ به پرسش‌های زیر در مورد علوم اجتماعی، به‌ترتیب در گزینهٔ ..... درست آمده است.** (ترکیبی)
«با فهم معانی کنش‌های دیگران چه چیزی را پدید می‌آورد؟»، «با داوری و انتقاد دربارهٔ کنش‌های اجتماعی چه وضعیتی را برای دانشمند فراهم می‌آورد؟»، «با شناسایی کنش‌های اجتماعی انسان‌ها چه چیزی را پدید می‌آورد؟»

۱) امکان همدلی و همراهی با دیگران – فرصت واکنش و موضع‌گیری اجتماعی مناسب – قدرت پیش‌بینی نسبت به آثار آن‌ها
۲) امکان همدلی و همراهی با دیگران – فرصت واکنش و موضع‌گیری اجتماعی مناسب – امکان همدلی و همراهی با دیگران
۳) قدرت پیش‌بینی نسبت به آثار آن‌ها – امکان تحلیل کنش‌های اجتماعی – قدرت پیش‌بینی نسبت به آثار آن‌ها
۴) قدرت پیش‌بینی نسبت به آثار آن‌ها – امکان تحلیل کنش‌های اجتماعی – امکان همدلی و همراهی با دیگران

۲۲۶. **«کنش اجتماعی و پیامدهای آن»، «نتیجهٔ آگاهانه و ارادی بودن کنش و تنوع آن» و «علتِ افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها» در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟** (علت و معلولی)

۱) پدیدهٔ اجتماعی – پیچیده شدن امکان پیش‌بینی در علوم اجتماعی – فراهم شدن زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها
۲) پیش‌بینی اجتماعی – پیچیده شدن امکان پیش‌بینی در علوم اجتماعی – فراهم شدن زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها
۳) پیش‌بینی اجتماعی – فراهم شدن زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها – داوری و موضع‌گیری در برابر کنش‌های اجتماعی
۴) پدیدهٔ اجتماعی – فراهم شدن زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها – داوری و موضع‌گیری در برابر کنش‌های اجتماعی

۲۲۷. **شناسایی کنش‌های اجتماعی انسان‌ها، قدرت پیش‌بینی نسبت به آثار و پیامدهای ..... را پدید می‌آورد و از این جهت نقش علوم ..... را ایفا می‌کند. البته قدرت پیش‌بینی علوم اجتماعی به دلیل آگاهانه، ارادی بودن و ..... کنش‌های انسانی از پیچیدگی بیشتری نسبت به ..... برخوردار است.** (ترکیبی)

۱) فعالیت اجتماعی – ابزاری – پیش‌بینی ناپذیری – علوم انسانی
۲) پدیدهٔ اجتماعی – انتقادی – هدف‌دار بودن – علوم انسانی
۳) فعالیت اجتماعی – ابزاری – تنوع – علوم طبیعی
۴) هنجار اجتماعی – تفهمی – تنوع – علوم طبیعی

۲۲۸. **کدام‌یک، به‌ترتیب از دلایل نام‌گذاری علوم انسانی به علوم تفهمی و علوم انتقادی است؟** (ترکیبی)

۱) شناخت و فهم معانی کنش‌های انسانی – انتقاد از مشکلات استفاده از علوم طبیعی
۲) شناخت و فهم فضلیت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی – انتقاد از کنش‌های ناپسند آدمیان
۳) شناخت و فهم معانی کنش‌های انسانی – انتقاد از کنش‌های بد و ظالمانهٔ انسان
۴) شناخت و فهم فضلیت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی – انتقاد از شیوه‌های ناپسند استفاده از علوم طبیعی

۲۲۹. **«شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند»، «انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانهٔ انسان‌ها» و «رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت» به‌ترتیب بیانگر فایدهٔ کدام‌یک از علوم هستند؟** (ترکیبی)

۱) انسانی – طبیعی – طبیعی
۲) تفهمی – انسانی – ابزاری
۳) طبیعی – انسانی – انتقادی
۴) طبیعی – انتقادی – انسانی

۲۳۰. **عامل پیدایش شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی مختلف کدام است؟** *(علت و معلولی)*

۱) توقعات و انتظارات متفاوت جامعه
۲) جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی
۳) پیامدهای خرد و کلان کنش‌های اجتماعی
۴) شیوه‌های کنش اجتماعی و ارزش‌های مورد پذیرش جامعه

۲۳۱. **واژگان کلیدی «کنش اجتماعی»، «پدیده‌های اجتماعی»، «ساختار اجتماعی» و «شاخهٔ علوم اجتماعی» به‌ترتیب با کدام‌یک از مفاهیم زیر ارتباط می‌یابند؟** *(ترکیبی)*

۱) جامعه‌شناسی کلان، جامعه‌شناسی، جامعه‌شناسی، علوم اجتماعی
۲) جامعه‌شناسی خرد، علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی کلان، جامعه‌شناسی
۳) جامعه‌شناسی خرد، جامعه‌شناسی، علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی کلان
۴) جامعه‌شناسی، علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی کلان، جامعه‌شناسی خرد

۲۳۲. **کدام گزینه در ارتباط با «جامعه‌شناسی» نادرست است؟** *(ترکیبی)*

۱) جامعه‌شناسی پدیده‌های اجتماعی را تنها در سطح خرد یا تنها در سطح کلان مورد بررسی قرار می‌دهد.
۲) جامعه‌شناسی، یکی از شاخه‌های علوم اجتماعی است و علم شناخت کنش اجتماعی و یا علم شناخت ساختار اجتماعی است.
۳) جامعه‌شناسی خرد،کنش‌های اجتماعی انسان و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را مورد بررسی قرار می‌دهد.
۴) جامعه‌شناسی کلان، ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی می‌کند.

جاهای خاص کتاب را فراموش نکنیم!

۲۳۳. **«بررسی زمان عکس‌العمل‌های غیرارادی انسان‌ها – قانون نسبیت – بررسی علل رفتاری ایجاد بیماری‌های روانی – احکام مطلق وجود – کمیت و مقدار» به‌ترتیب، موضوع کدام‌یک از علوم قرار می‌گیرند؟** *(مفهومی)*

۱) طبیعی – متافیزیک – انسانی – انسانی – متافیزیک
۲) طبیعی – طبیعی – انسانی – متافیزیک – طبیعی
۳) انسانی – طبیعی – طبیعی – متافیزیک – طبیعی
۴) انسانی – متافیزیک – طبیعی – متافیزیک – انسانی

۲۳۴. **«آلفرد نوبل، مخترع دینامیت و صاحب کارخانهٔ اسلحه‌سازی بوده است. بعد از اعلام خبر فوت دروغین او، وی تصمیم می‌گیرد تصویر بهتری از خود برای آیندگان به جا گذارد و بیشتر دارایی‌های خود را به جایزه‌ای به نام خود اختصاص داد تا همه ساله به افراد شایسته اهدا گردد.» این عبارت به کدام‌یک از مفاهیم زیر اشاره دارد؟** *(مفهومی)*

۱) علوم اجتماعی، ظرفیت داوری دربارهٔ ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها را دارد.
۲) علوم اجتماعی، ظرفیت داوری دربارهٔ علوم طبیعی و فنّاوری حاصل از آن را دارد.
۳) علوم اجتماعی با داوری دربارهٔ پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب را برای دانشمندان فراهم می‌کند.
۴) علوم اجتماعی زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر را فراهم می‌سازد و به افزایش همدلی انسان‌ها کمک می‌کند.

با کنکور همسطح شویم!

۲۳۵. **کدام گزینه، به‌ترتیب در رابطه با موضوع فلسفه، علوم طبیعی و علوم انسانی، درست نیست؟** *(سراسری ۹۲)*

۱) فلسفه، قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند – موضوع علوم طبیعی، موجودات طبیعی است. – علوم انسانی از کارهای غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند.
۲) شناسایی قوانین توسط فلسفه شامل همهٔ موجودات می‌شود. – علوم طبیعی، قوانین طبیعت و موجودات طبیعی را شناسایی می‌کند. – علوم انسانی قوانین مربوط به کنش‌های انسانی را مورد مطالعه قرار می‌دهد.
۳) موضوع فلسفه اصل وجود است و قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند – موضوع علوم طبیعی، موجودات طبیعی است – علوم انسانی قوانین مربوط به کنش‌های انسانی را مورد مطالعه قرار می‌دهد.
۴) موضوع فلسفه اصل وجود است یعنی به موجودی خاص مانند موجودی طبیعی و انسانی می‌پردازد – علوم طبیعی، قوانین طبیعت و موجودات طبیعی را شناسایی می‌کند و علوم انسانی دربارهٔ کنش‌های انسان‌ها و پیامدهای آن‌ها بحث می‌کند.

۲۳۶. **کدام‌یک، به‌ترتیب، فایدهٔ علوم انسانی است و فایدهٔ علوم طبیعی نیست؟** *(خارج از کشور ۹۲)*

۱) شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان – پیش‌بینی حوادث برای پیش‌گیری و تسلط بر طبیعت
۲) شناخت فضیلت، عدالت و راه صحیح زندگی – پیش‌بینی حوادث طبیعی و تسلط بر طبیعت
۳) رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت – نشان دادن شیوهٔ صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری
۴) نشان دادن شیوهٔ صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری – شناخت عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند.

۱۳۰. **گزینهٔ ۴** الف) دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود بلکه دانش‌های فراتجربی مانند عقلانی و وحیانی را شامل می‌شود: دیدگاه سوم / ب) دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به‌دست می‌آید: دیدگاه اول / پ) همهٔ دانش‌ها دانش حاصل از زندگی است: دیدگاه دوم / ت) در برخی از نحله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و عمومی فرو می‌پاشد: دیدگاه دوم.

۱۳۱. **گزینهٔ ۲** انسان با ورود به جهانی که دیگران در آن به سر می‌برند (یعنی در بدو تولد)، در مجموعه‌ای از شناخت‌ها با آن‌ها شریک می‌شود. این دانش مشترک، همان دانش عمومی است. این روند تا هنگام مرگ فرد ادامه می‌یابد.

۱۳۲. **گزینهٔ ۱** این فیلم نشان می‌دهد که: اگر جهان اجتماعی، دانش عمومی لازم برای انجام کنش را در اختیار ما قرار ندهد، انجام هر کنشی دشوار است.

۱۳۳. **گزینهٔ ۱** ذخیرهٔ دانشی به دو بخش تقسیم می‌شود: ۱. دانش عمومی ۲. دانش علمی. پس گزینه‌های «۲» و «۴» نادرست هستند. دقت کنید که در کتاب درسی گفته شده است: دانش عمومی گسترده‌ترین بخش ذخیرهٔ دانشی است پس سطح بزرگ‌تری را در برمی‌گیرد. گزینهٔ «۳» نادرست است.

۱۳۴. **گزینهٔ ۱** در مورد زبان ما هم دانش عمومی داریم (صحبت به زبان مادری) و هم می‌توانیم دانش علمی داشته باشیم. (تسلط به دستور زبان مادری) ساعت الکترونیکی براساس دانش علمی ایجاد شده است و آبیاری کوزه‌ای براساس دانش عمومی برای ما قابل استفاده است و دانشی است که در طی زندگی اجتماعی ایجاد شده است.

۱۳۵. **گزینهٔ ۳** «علت تفاوت تعاریف مختلف از دانش علمی در جهان‌های اجتماعی متفاوت»: جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند. / «آبیاری زیرسطحی با لوله‌های قطره‌چکان» پیشنهاد دانش علمی برای مواجهه با کم‌آبی است.

۱۳۶. **گزینهٔ ۱** رابطهٔ دانش عمومی و دانش علمی در دیدگاه اول: بی‌ارتباط با هم هستند پس: رابطه تباین دارند و دو دایره متخارج هستند. / در دیدگاه دوم: داخل هم هستند پس رابطهٔ عموم و خصوص مطلق دارند و متداخل نامیده می‌شوند. / در دیدگاه سوم: در بخشی با هم مشترک هستند؛ یعنی متقاطع‌اند.

۱۳۷. **گزینهٔ ۳** گاهی میان دانش عمومی و دانش علمی یک جهان اجتماعی تعارض‌هایی پدید می‌آید. اعضای جهان اجتماعی برای حل این تعارض‌ها تلاش می‌کنند. تعارض‌ها، گاهی با رهاکردن بخشی از ذخیرهٔ دانشی به نفع بخش دیگر و گاهی با طرح ایده‌های جدید حل می‌شود.
بررسی سایر گزینه‌ها: گزینهٔ «۱»: به ویژگی فردی که دانش علمی دارد اشاره می‌کند. / گزینهٔ «۲»: به تفاوت دانش علمی و عمومی اشاره می‌کند و همچنین اهمیت دانش علمی را نشان می‌دهد. / گزینهٔ «۴»: به نتیجهٔ تعارض میان دانش علمی و عمومی اشاره می‌کند.

۱۳۸. **گزینهٔ ۲** **بررسی سایر گزینه‌ها:** گزینهٔ «۱»: قسمت اول نادرست است، باید گفته می‌شد «دانش علمی» با تأمل و اندیشه در «دانش عمومی» به‌دست می‌آید. قسمت دوم درست است. / گزینهٔ «۳»: قسمت اول نادرست است، باید گفته می‌شد جهان‌های اجتماعی مختلف، براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند. قسمت دوم نیز نادرست است، باید گفته می‌شد افرادی که دربارهٔ مسائل اجتماعی شناخت علمی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند. / گزینهٔ «۴»: قسمت اول نادرست است و جای کلمات «علمی» و «عمومی» باید عوض شود.

۱۳۹. **گزینهٔ ۲** شکل، به دیدگاه دوم دربارهٔ رابطهٔ دانش عمومی و دانش علمی اشاره می‌کند. با این آگاهی، گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم.
گزینهٔ «۱»: «دانش علمی راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است.» مربوط به رویکرد اول است، اما ادامهٔ جمله «مرزهای این دو دانش فرو می‌پاشد» به رویکرد دوم اشاره می‌کند و درست است. / گزینه‌های «۳» و «۴»: هر دو به رویکرد سوم اشاره می‌کنند.

۱۴۰. **گزینهٔ ۲** شکل، به رویکرد سوم اشاره دارد، با این آگاهی گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم.
بررسی سایر گزینه‌ها: گزینهٔ «۱»: به رویکرد دوم اشاره دارد. / گزینهٔ «۳»: بخش اول آن به دیدگاه اول اشاره دارد و بخش دوم آن با تغییر اصلاح «دانش علمی» به «دانش عمومی» مربوط به دیدگاه دوم است. / گزینهٔ «۴»: به رویکرد سوم اشاره می‌کند، اما قسمت دوم آن نادرست است؛ چراکه هر کدام ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارد.

۱۴۱. درست (۰/۲۵)

۱۴۲. درست (۰/۲۵)

۱۴۳. درست (۰/۲۵)

۱۴۴. نادرست (۰/۲۵) علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن؛ یعنی پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کند.

۱۴۵. نادرست (۰/۲۵) ساختار اجتماعی و پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی می‌کند.

۱۴۶. درست (۰/۲۵)

۱۴۷. نادرست (۰/۲۵) علوم اجتماعی

۱۴۸. نادرست (۰/۲۵) پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.

۱۴۹. درست (۰/۲۵)

۱۵۰. نادرست (۰/۲۵) پیش‌بینی کنند.

۱۵۱. اجتماعات انسانی (۰/۲۵) / علمی (۰/۲۵)

۱۵۲. جهان اجتماعی (۰/۲۵) / جهان طبیعی (۰/۲۵)

۱۵۳. علوم طبیعی (۰/۲۵) / فنّاوری (۰/۲۵)

۱۵۴. علوم اجتماعی (۰/۲۵)

۱۵۵. خرد (۰/۲۵) / کلان (۰/۲۵)

۱۵۶. پدیده‌های اجتماعی (۰/۲۵)

۱۵۷. ۱) ب (۰/۵) / ۲) پ (۰/۵) / ۳) الف (۰/۵)

۱۵۸. یکی از شاخه‌های علوم اجتماعی است که بعضی آن را علم شناخت کنش اجتماعی و بعضی دیگر، آن را علم شناخت ساختار اجتماعی می‌دانند. (۰/۵)

۱۵۹. کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را بررسی می‌کند. (۰/۵)

۱۶۰. علوم اجتماعی (۰/۵)

۱۶۱. به‌دلیل «موفقیت‌های بی‌سابقهٔ علوم طبیعی»، برخی جامعه‌شناسان این دوره علاقه‌مند شده بودند که جامعه‌شناسی را هر چه بیشتر به علوم طبیعی نزدیک و شبیه نمایند. (۰/۵)

۱۶۲. بله (۰/۲۵) مانند: علاقه به محتوای یک رشتهٔ علمی (۰/۲۵)

۱۶۳. پیدایش شاخه‌های مختلف علوم اجتماعی (۰/۵)

۱۶۴. با داوری دربارهٔ پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها (۰/۵)

۱۶۵. با شناخت طبیعت و قوانین آن (۰/۵)

۱۶۶. با داوری دربارهٔ پدیده‌های اجتماعی (۰/۲۵) و انتقاد از آن‌ها (۰/۲۵)

۱۶۷. به دلیل ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و... (۰/۵)

۱۶۸. به دانش‌هایی گفته می‌شود که اجتماعات انسانی (۰/۲۵)، چگونگی اثرگذاری آن‌ها بر کنش‌ها و شیوهٔ زندگی ما (۰/۲۵) و همچنین اثرپذیری آن‌ها از کنش‌ها و شیوهٔ زندگی ما را به روش علمی مطالعه می‌کند. (۰/۲۵)

۱۶۹. علوم طبیعی با شناخت طبیعت و قوانین آن (۰/۲۵) به انسان قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها را می‌دهند (۰/۲۵) و به او در استفاده از طبیعت کمک می‌کنند. (۰/۲۵) علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و همچنین وسیلهٔ غلبهٔ او بر محدودیت‌های طبیعی هستند. (۰/۲۵)

۱۷۰. به انسان‌ها امکان می‌دهند که پیامدها و آثار پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. (۰/۵) دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند و با کشف این قواعد تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند. (۰/۵) با شناخت قواعد زندگی در خانواده، کلاس و ... دیگر اجتماعات، هم از فرصت‌های آن‌ها برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان می‌مانیم. (۰/۵)

۱۷۱. دانش‌آموخته‌های رشته‌های غیر علوم انسانی، به پدیده‌های اجتماعی (۰/۲۵)، همانند پدیده‌های طبیعی نگاه می‌کنند (۰/۲۵) و غافل از جنبه‌های اجتماعی آن‌ها هستند (۰/۲۵) و با نگاه مهندسی، پدیده‌های اجتماعی را بررسی می‌کنند. (۰/۲۵)

۱۷۲. علوم اجتماعی، دربارهٔ فرصت‌ها و محدودیت‌های فنّاوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهد (۰/۲۵) مثال: آلفرد نوبل، مخترع دینامیت و صاحب کارخانهٔ اسلحه‌سازی بوده است. بعد از اعلام خبر فوت دروغین او، وی تصمیم می‌گیرد تصویر بهتری از خود برای آیندگان از خود به جای بگذارد و بیشتر دارایی‌های خود را به جایزه‌ای به نام خود اختصاص داد تا همه ساله به افراد شایسته اهدا گردد. از دینامیت فقط برای جنگ استفاده نمی‌شود، بلکه برای شکستن سنگ در معادن و تخریب ساختمان‌ها بدون آسیب رساندن به ساختمان‌های اطراف نیز استفاده می‌شود. (۱)

۱۷۳. ۱. علوم انسانی: کنش‌های انسانی و پیامدهای آن؛ ولی علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کنند. (۰/۵) ۲. موضوع علوم انسانی عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است. (۰/۵) ۳. علوم اجتماعی خود، بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شوند؛ ولی برخی علوم انسانی در زمرهٔ علوم اجتماعی نیستند. (رابطهٔ عموم و خصوص مطلق دارند.) (۰/۵)

۱۷۴.



۱۷۵. نادرست (۰/۲۵) نظم و قواعد جهان اجتماعی

۱۷۶. درست (۰/۲۵)

۱۷۷. درست (۰/۲۵)

۱۷۸. درست (۰/۲۵)

۱۷۹. نادرست (۰/۲۵) مطالعهٔ علمی اجتماعاتی از قبیل کلاس، محله، خانواده، روستا، شهر، کشور و جهانی که در آن زندگی می‌کنیم، به شکل‌گیری علوم اجتماعی انجامید.

۱۸۰. درست (۰/۲۵)

۱۸۱. نادرست (۰/۲۵) با شناسایی پدیده‌های اجتماعی

۱۸۲. نادرست (۰/۲۵) جامعه‌شناسی می‌تواند پدیده‌های اجتماعی را در هر دو سطح خرد و کلان مورد بررسی قرار دهد.

۱۸۳. پیش‌بینی (۰/۲۵) / پیش‌گیری (۰/۲۵)

۱۸۴. آمریکایی (۰/۲۵)

۱۸۵. علوم طبیعی (۰/۲۵)

۱۸۶. علوم اجتماعی (۰/۲۵) / اجتماعات (۰/۲۵)

۱۸۷. علوم انسانی (۰/۲۵) / علوم اجتماعی (۰/۲۵)

۱۸۸. ۱) ب (۰/۵) / ۲) ت (۰/۵) / ۳) الف (۰/۵)

۱۸۹. کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن، یعنی پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کند. (۰/۵)

۱۹۰. به کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن می‌گویند. (۰/۵)

۱۹۱. ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی می‌کند. (۰/۵)

۱۹۲. اصل وجود

۱۹۳. زیرا علوم انسانی به فهم معانی کنش‌های انسان‌ها می‌پردازند.

۱۹۴. علوم انسانی و اجتماعی

۱۹۵. زیرا این فعالیت‌ها، کنش نیستند.

۱۹۶. کنش‌های اقتصادی؛ همچون تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات

۱۹۷. به این علت که با کشف این قواعد، می‌توانند تأثیرات اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند.

۱۹۸. نقد و اصلاح ارزش‌ها و هنجارها و داوری دربارهٔ علوم طبیعی و فنّاوری حاصل از آن

۱۹۹. علوم انتقادی

۲۰۰. علوم اجتماعی با داوری دربارهٔ پدیده‌های اجتماعی (۰/۲۵) و نقد آن‌ها (۰/۲۵)، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورد. (۰/۲۵)

۲۰۱. کنش‌های اجتماعی، ابعاد و انواع مختلفی دارند. (۰/۲۵) برای بررسی و مطالعهٔ این انواع و ابعاد، دانش‌های مختلفی به‌وجود آمده است. (۰/۲۵) یعنی همان‌طور که بدن انسان اعضای مختلفی دارد (۰/۲۵) و تخصص‌های گوناگونی دربارهٔ آن پدید آمده است، زندگی اجتماعی انسان به‌دلیل این‌که ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ... دارد، (۰/۲۵) شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوتی را پدید آورده است.

۲۰۲. علوم اجتماعی، کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را بررسی می‌کند. (۰/۲۵) باستان‌شناسی (۰/۲۵)، روان‌شناسی اجتماعی (۰/۲۵)، سیاست (۰/۲۵) و ...

۲۰۳. علوم طبیعی: فرصت‌ها: به انسان قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها را می‌دهد (۰/۲۵) به او در استفاده از طبیعت کمک می‌کند. (۰/۲۵) ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و وسیلهٔ غلبهٔ او بر محدودیت‌های طبیعت را ایجاد می‌کند. (۰/۲۵) محدودیت: توان و ظرفیت داوری علمی ندارد. (۰/۲۵) / علوم اجتماعی: فرصت‌ها: آثار و پیامدهای اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند (۰/۲۵)، به سبب آگاهانه و ارادی بودنش پیچیده‌تر از علوم طبیعی است (۰/۲۵)، زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر را فراهم می‌سازد (۰/۲۵). محدودیت: قدرت پیش‌بینی حوادث و یا پیشگیری از آن‌ها را ندارد. (۰/۲۵)

۲۰۴. انتخاب رشته یک پدیدهٔ اجتماعی است که با اینکه انتخاب فردی است، اما بسیار تحت‌تأثیر شرایط اجتماعی موجود قرار می‌گیرد. در انتخاب رشته، ما از علم جامعه‌شناسی استفاده می‌نماییم، علاقهٔ خود، خانواده و محل زندگی خود، موقعیت اجتماعی آن رشته و موقعیت شغلی آن را در نظر می‌گیریم و سپس به انتخاب دست می‌زنیم و در تعیین تمام این ملاک‌ها و معیارها نیازمند علم جامعه‌شناسی هستیم. (سوال تحلیلی از تأمل کنید.) (۱)

۲۰۵. جزء هیچ کدام از علوم طبیعی و اجتماعی نیست، بلکه دانشی مستقل است. (۰/۲۵) از نظر موضوع با علوم طبیعی و اجتماعی تفاوت دارد. موضوع علوم طبیعی، پدیده‌های طبیعی است؛ درحالی‌که موضوع فلسفه، اصل وجود می‌باشد. (۰/۵) موضوع علوم اجتماعی، کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن است. (۰/۵)

۲۰۶. ۱) طبیعت (۰/۵) / ۲) پیش‌گیری (۰/۵) / ۳) داوری (۰/۵) / ۴) دانش‌های ابزاری (۰/۵)

۲۰۷. گزینهٔ ۳ مطالعهٔ علمی اجتماعاتی از قبیل کلاس، محله، خانواده، روستا، شهر، کشور و جهانی که در آن زندگی می‌کنیم، به شکل‌گیری علوم اجتماعی انجامید.

۲۰۸. گزینهٔ ۱ گزینهٔ «۱» نادرست است. زیرا: در علوم اجتماعی با «انسان» سروکار داریم نه موجودات زنده.

۲۰۹. **گزینهٔ ۳** موضوع علوم طبیعی، فعالیت‌های غیرارادی است، بنابراین مستقل از تصمیم، عمل و فهم اهداف انسان است، درحالی‌که موضوع علوم انسانی وابسته به تصمیم و فهم اهداف انسانی است.

۲۱۰. **گزینهٔ ۲** «روان‌شناسی» جزء علوم انسانی است، اما جزء علوم اجتماعی نیست. «پزشکی» جزء علوم انسانی نیست هرچند که در مورد انسان است اما چون در مورد «بدن انسان» است و آن نیز در حوزهٔ آگاهی و ارادهٔ انسان نیست، پس جزء علوم انسانی نیست و علوم طبیعی است. «جامعه‌شناسی و اقتصاد» هر دو جزء علوم انسانی هستند.

۲۱۱. **گزینهٔ ۴** **بررسی همهٔ گزینه‌ها:** گزینهٔ «۱»: نادرست است؛ زیرا فلسفه از کنش‌های طبیعی سخن نمی‌گوید. / گزینهٔ «۲»: نادرست است؛ زیرا پزشکی خارج از قوانین طبیعی نیست. / گزینهٔ «۳»: نادرست است؛ زیرا موضوع فلسفه، پدیده‌های طبیعی نیست. / گزینهٔ «۴»: درست است؛ زیرا پزشکی جزء علوم طبیعی است و جزء علوم انسانی نیست و فلسفه نیز نه جزء علوم طبیعی است و نه جزء علوم انسانی است.

۲۱۲. **گزینهٔ ۱** قدرت پیش‌بینی علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است. زیرا: کنش‌های انسانی، آگاهانه، ارادی و متنوع هستند.

۲۱۳. **گزینهٔ ۴** تمام گزینه‌ها در مورد ظرفیت داوری علوم اجتماعی درست است، به‌جز گزینهٔ «۴». از آنجایی که علوم اجتماعی ظرفیت داوری دربارهٔ علوم طبیعی و فنّاوری حاصل از آن را دارد، پس می‌تواند دربارهٔ فرصت‌ها و محدودیت‌های این جهان هم به انسان آگاهی بدهد تا انسان به شیوهٔ صحیح از آن‌ها استفاده کند.

۲۱۴. **گزینهٔ ۳** «رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت»، از فواید علوم طبیعی است و به ترتیب در اثر «شناخت طبیعت»، «پیش‌بینی حوادث طبیعی»، «پیش‌گیری حوادث» و «تسلط بر طبیعت» حاصل می‌شود.

۲۱۵. **گزینهٔ ۳** نام دیگر علوم طبیعی، علوم ابزاری است، نه علوم تفهمی که در گزینه‌های «۲» و «۴» به آن اشاره شده است. علت این نام‌گذاری، این است که علوم طبیعی ابزاری است برای تسلط انسان بر طبیعت و رهاسازی او از محدودیت‌های طبیعی

۲۱۶. **گزینهٔ ۱** گزینهٔ «۱»: رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت از فواید علوم طبیعی است، نه از فواید علوم انسانی

۲۱۷. **گزینهٔ ۳** موضوع علوم طبیعی: فعالیت‌های غیرارادی / موضوع علوم انسانی: اعمال ارادی انسان. پاسخ درست در گزینهٔ «۳» آمده است.

۲۱۸. **گزینهٔ ۱** با توجه به درس‌های ۱ و ۲ سال دهم می‌توان گفت که: کنش انسانی چون مبتنی بر آگاهی و اراده است در نتیجه دارای هدف و معنای خاص است. درک تفاوت علوم انسانی و علوم طبیعی در نگاه متفاوتی که یک زبان‌شناس به‌عنوان کسی که در رشتهٔ علوم انسانی مطالعه کرده است با یک فیزیک‌دان که در رشتهٔ علوم طبیعی مطالعه کرده است، معلوم است: اولی زبان را امری اجتماعی می‌داند و به دنبال مثلاً ردپای ریشه‌های فعلی یک زبان می‌گردد اما دومی به‌دنبال این است که مثلاً هر حرفی که انسان تولید می‌کند چه میزان فرکانس دارد.

۲۱۹. **گزینهٔ ۴** «بررسی قواعد حاکم بر توالی اصوات، واج‌ها» در علم زبان‌شناسی مورد مطالعه قرار می‌گیرد که یکی از انواع علوم انسانی است. «طول موج اصوات» در فیزیک مورد مطالعه قرار می‌گیرد که یکی از انواع علوم طبیعی است.

۲۲۰. **گزینهٔ ۴** «موجودات طبیعی»، موضوع علوم طبیعی است. «قوانین حرکت» در علم فیزیک مورد مطالعه قرار می‌گیرد و از موضوعات علوم طبیعی است. «توزیع و تولید» در علم اقتصاد مورد بررسی قرار می‌گیرد و از موضوعات علوم انسانی است. «قوانین طبیعت»، موضوع علوم طبیعی است.

۲۲۱. **گزینهٔ ۲** موضوع علوم تجربی (طبیعی): موجودات طبیعی. موضوع متافیزیک: قوانین کلی همهٔ موجودات (موجودات طبیعی و ماورای طبیعی). موضوع علوم انسانی: کنش انسانی و پیامدهای آن.

۲۲۲. **گزینهٔ ۱** فلسفه: دانشی است مستقل؛ موضوع علوم انسانی: کنش انسانی و پیامدهای آن؛ هدف فلسفه: شناسایی قوانین کلی موجودات

۲۲۳. **گزینهٔ ۴** گزینهٔ «۱» نادرست است. زیرا: پیش‌گیری در برابر حوادث «طبیعی» به عهدهٔ علوم طبیعی است نه علوم اجتماعی. / گزینهٔ «۲» نادرست است. زیرا: امکان ایجاد «فنّاوری» ناشی از علوم طبیعی است نه علوم اجتماعی. / گزینهٔ «۳» نادرست است. زیرا: «امور طبیعی» و پیش‌بینی آن ربطی به علوم اجتماعی ندارد. / گزینهٔ «۴» درست است.

۲۲۴. **گزینهٔ ۲** **بررسی سایر گزینه‌ها:** گزینهٔ «۱»: همدلی و همراهی با دیگران در نتیجهٔ فهم کنش‌های دیگران ایجاد می‌شود، نه شناسایی و داوری دربارهٔ آن‌ها / گزینهٔ «۳»: امکان انتقاد در علوم اجتماعی حاصل ایجاد ظرفیت داوری دربارهٔ هنجارها و ارزش‌ها است؛ نه حاصل ایجاد امکان همدلی / گزینهٔ «۴»: امکان موضع‌گیری اجتماعی مناسب حاصل ایجاد امکان داوری و انتقاد دربارهٔ کنش‌های اجتماعی است، نه شناسایی کنش‌ها

۲۲۵. **گزینهٔ ۱** «فهم معانی ...» ← امکان همدلی و همراهی / «داوری و انتقاد ...» ← فرصت واکنش مناسب / «شناسایی ...» ← قدرت پیش‌بینی ...

۲۲۶. **گزینهٔ ۱** «کنش اجتماعی و پیامدهای آن»: پدیدهٔ اجتماعی / «نتیجهٔ آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها و تنوع آن‌ها»: پیچیده شدن امکان پیش‌بینی در علوم اجتماعی / «علتِ افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها»: فراهم شدن زمینهٔ فهم متقابل انسان‌ها

۲۲۷. **گزینهٔ ۳** شناسایی کنش‌های اجتماعی انسان‌ها، قدرت پیش‌بینی نسبت به آثار و پیامدهای «فعالیت‌های اجتماعی» را پدید می‌آورد و از این جهت نقش «علوم ابزاری» را ایفا می‌کند. البته قدرت پیش‌بینی علوم اجتماعی به دلیل آگاهانه، ارادی بودن و «تنوع» کنش‌های انسانی از «پیچیدگی بیشتری» نسبت به علوم طبیعی برخوردار است.

۲۲۸. **گزینهٔ ۳** علت نام‌گذاری علوم انسانی به علوم تفهمی: «فهم معانی کنش‌های انسانی». علت نام‌گذاری علوم انسانی به علوم انتقادی: «انتقاد از کنش‌های ناپسند (بد و ظالمانهٔ) انسان»

۲۲۹. **گزینهٔ ۲** «شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند»: می‌تواند بیانگر علوم انسانی باشد و چون اشاره به کنش‌های انسانی دارد «ابزاری یا علوم طبیعی» نیست اما می‌تواند «تفهمی» باشد. تا اینجا گزینه‌های «۳» و «۴» نادرست هستند. «انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانهٔ انسان‌ها»: کاملاً مشخص است که علوم انتقادی است و علاوه‌بر آن علوم انسانی نیز است. پس گزینهٔ «۱» نیز نادرست است. «رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت»: این ویژگی برای علوم طبیعی است و از فواید علوم طبیعی است یا به اسم دیگر آن، علوم ابزاری.

۲۳۰. **گزینهٔ ۳** پیامدهای خرد و کلان کنش‌های اجتماعی، عامل پیدایش شاخه‌های اجتماعی متفاوت است. (در کتاب درسی آمده است که کنش‌های اجتماعی ابعاد و انواع مختلفی دارند و برای بررسی آن‌ها، دانش‌های مختلف پدید آمده است. با توجه به این مفهوم و مفهوم خرد و کلان که در صفحهٔ بعد کتاب درسی آمده است می‌توان به این تست پاسخ درست داد.)

۲۳۱. **گزینهٔ ۲** کنش اجتماعی موضوع مطالعهٔ جامعه‌شناسی خرد است. / پدیده‌های اجتماعی موضوع مطالعهٔ علوم اجتماعی هستند. / ساختار اجتماعی موضوع مطالعهٔ جامعه‌شناسی کلان و جامعه‌شناسی یکی از زیرشاخه‌های علوم اجتماعی است.

۲۳۲. **گزینهٔ ۱** جامعه‌شناسی می‌تواند پدیده‌های اجتماعی را در هر دو سطح خرد و کلان مورد بررسی قرار دهد.

۲۳۳. گزینهٔ ۲ ــ «بررسی عکس‌العمل غیرارادی، قانون نسبیت و کمیّت و مقدار» از موضوع‌های علوم طبیعی هستند. «بررسی علل رفتاری ایجاد بیماری‌های روانی» در روان‌شناسی مورد مطالعه قرار می‌گیرد و از موضوع‌های علوم انسانی است. «احکام مطلق وجود» در متافیزیک مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲۳۴. گزینهٔ ۲ ــ آنچه در متن سؤال آمده است اشاره به زیان‌های ناشی از فنّاوری در علوم طبیعی دارد. گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» اشاره به پدیدهٔ طبیعی ندارند، بلکه در مورد پدیده‌های اجتماعی هستند.

۲۳۵. گزینهٔ ۴ ــ گزینهٔ «۴» پاسخ تست است؛ زیرا «فلسفه، به اصل وجود می‌پردازد نه به موجود خاص».

۲۳۶. گزینهٔ ۴ ــ بخش‌های اول گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» از فواید علوم انسانی است و بخش اول گزینهٔ «۳» از فواید علوم طبیعی است. پس گزینهٔ «۳» غلط است. بخش دوم گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» اشاره به فواید علوم طبیعی دارد ولی بخش دوم گزینهٔ «۴» اشاره به فایدهٔ علوم انسانی دارد. پس پاسخ گزینهٔ «۴» است.

۲۳۷. درست (۰/۲۵)

۲۳۸. درست (۰/۲۵)

۲۳۹. نادرست (۰/۲۵) جامعه‌شناسان برای شناختن نظم، آشنازدایی می‌کنند.

۲۴۰. درست (۰/۲۵)

۲۴۱. درست (۰/۲۵)

۲۴۲. نادرست (۰/۲۵) ساختار اجتماعی نامیده می‌شود.

۲۴۳. درست (۰/۲۵)

۲۴۴. نادرست (۰/۲۵) نظام اجتماعی، تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را در بلندمدت حفظ نماید.

۲۴۵. درست (۰/۲۵)

۲۴۶. درست (۰/۲۵)

۲۴۷. آشنایی‌زدایی (۰/۲۵)

۲۴۸. نظم (۰/۲۵)

۲۴۹. حسی (تجربی) (۰/۲۵) / نظم اجتماعی (۰/۲۵)

۲۵۰. قواعد اجتماعی (۰/۲۵)

۲۵۱. نظام اجتماعی (۰/۲۵) / بخش‌های مختلف (۰/۲۵)

۲۵۲. علوم طبیعی (۰/۲۵)

۲۵۳. تبیینی (۰/۲۵)

۲۵۴. طبیعی (۰/۲۵) / پیچیده‌تر (۰/۲۵)

۲۵۵. ادبیات (۰/۲۵) / عادت‌زدایی (۰/۲۵)

۲۵۶. ۱) الف (۰/۲۵) / ۲) ت (۰/۲۵) / ۳) ب (۰/۲۵) / ۴) پ (۰/۲۵)

۲۵۷. ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی ساختار اجتماعی نامیده می‌شود. (۰/۵)

۲۵۸. نظام اجتماعی یک ساختار اجتماعی پویاست. (۰/۵)

۲۵۹. قواعد اجتماعی (۰/۵)

۲۶۰. پذیرفتن قواعدی که انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌اند. (۰/۵)

۲۶۱. روش‌های به کار گرفته شده در علوم طبیعی. (حسی و تجربی) (۰/۵)

۲۶۲. صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی است. (۰/۵)

۲۶۳. بخش‌های مختلف نظام اجتماعی بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند. (۰/۵)

۲۶۴. به سبب موفقیت‌هایی است که دانشمندان علوم طبیعی به دست آوردند. (۰/۵)

۲۶۵. تفاوت کمّی است. گرچه برخی جوامع پیچیده‌تر هستند و در رفع نیازهای خود تواناتر می‌باشند و در نتیجه پیشرفته‌تر هستند. (۰/۵)

۲۶۶. کشف نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیز در زندگی روزمره (۰/۵)

۲۶۷. الف) ارتباط انسان‌ها با یکدیگر را امکان‌پذیر می‌سازد و سامان می‌دهد. (۰/۲۵)
ب) کنش‌های انسان را برای یکدیگر قابل پیش‌بینی می‌کند. (۰/۲۵) پ) امکان مشارکت انسان‌ها را در زندگی اجتماعی فراهم می‌آورد. (۰/۲۵)

۲۶۸. ساختار اجتماعی را در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها بهتر می‌توان دید. (۰/۲۵)
هر سازمانی حقوق و تکالیف مربوط به هر نقش (۰/۲۵)، چگونگی روابط میان اعضا (۰/۲۵) و ... را مشخص می‌کند.

۲۶۹. در فرایند رشد جمعیت در طول قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم، وجود خانواده‌های بزرگ قاعده‌ای کلی بود. در میانه قرن نوزدهم میلادی هر یک از زوج‌های انگلیسی به طور متوسط شش فرزند داشتند. اما امروزه اکثر کشورهای صنعتی به خاکستری شدن جمعیت دچار هستند، یعنی جمعیت بالای ۶۵ سال رو به افزایش است و این‌ها از جمله تغییراتی است که نظام اجتماعی در محیط به وجود می‌آورد. (۱)

۲۷۰. همان‌طور که فرمول‌های فیزیک می‌توانند نظم میان اجزای یک خودرو را نشان دهند، جامعه‌شناسی نیز باید بتواند به فرمول‌هایی برای توضیح نظم اجتماعی دست پیدا کند (۰/۵) و همان‌گونه که علوم طبیعی شناخت و کنترل طبیعت را برای ما ممکن ساخته است، جامعه‌شناسی نیز باید شناخت و کنترل جامعه و برقراری نظم اجتماعی را ممکن سازد. (۰/۵)

۲۷۱. جامعه‌شناسان اروپایی بر همانندی و یکسانی نظم اجتماعی و نظم طبیعی تأکید کردند (۰/۵) و از این همانندی نتیجه گرفتند که قوانین اجتماعی و قوانین طبیعی تفاوت چندانی با هم ندارند. (۰/۲۵) پس جامعه را می‌توان با همان روش‌های علوم طبیعی شناخت و کنترل کرد. (۰/۲۵)

۲۷۲. الف) ماشین و بدن بر اساس قوانین طبیعی عمل می‌کنند. (۰/۲۵) / ب) تلاش انسان برای شناخت قوانین منجر به تغییر این قوانین نخواهد شد. (۰/۲۵) / پ) طبیعت بیرون و مستقل از انسان است. (۰/۲۵) ما آن را پدید نیاورده‌ایم و قبل از ما وجود داشته است. (۰/۲۵) / ت) انسان فقط قادر به شناخت قوانین است (۰/۲۵) و با استفاده از علوم طبیعی و تا جایی که قوانین طبیعی به او اجازه می‌دهد می‌تواند در طبیعت و پدیده‌هایی مانند ماشین و بدن تغییر ایجاد کند و پدیده‌ها را کنترل کند. (۰/۲۵)

۲۷۳. همهٔ جوامع، مسیر یکسانی به سوی پیشرفت طی می‌کنند (۰/۲۵) و از جوامع ساده به جوامع پیچیده تبدیل می‌شوند. (۰/۲۵) در حالی که انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند. (۰/۵)

۲۷۴. ۱) ساختار اجتماعی (۰/۵) / ۲) سازمان اجتماعی (۰/۵) / ۳) قواعد اجتماعی (۰/۵)

۲۷۵. نادرست (۰/۲۵) آشنایی‌زدایی به جای آشنایی‌پنداری

۲۷۶. نادرست (۰/۲۵) آشنا و مأنوس به جای ناآشنا

۲۷۷. نادرست (۰/۲۵) نظم اجتماعی در نتیجهٔ قواعد اجتماعی برقرار می‌شود.

۲۷۸. درست (۰/۲۵)

۲۷۹. درست (۰/۲۵)

۲۸۰. نادرست (۰/۲۵) نظام اجتماعی یک ساختار اجتماعی پویاست.

۲۸۱. درست (۰/۲۵)

۲۸۲. نادرست (۰/۲۵) نظام اجتماعی اعم از ساختار اجتماعی است یعنی ساختار اجتماعی در درون نظام اجتماعی قرار می‌گیرد.

۲۸۳. نادرست (۰/۲۵) تغییر در یک پدیدهٔ اجتماعی که با تغییر در پدیدهٔ دیگر همراه است.

۲۸۴. نادرست (۰/۲۵) دیدگاه تبیینی نه پست مدرن

۲۸۵. بیرونی (۰/۲۵) / قرارداد (۰/۲۵) / اجبار (۰/۲۵)